

206 p. v. k. b.

Budapest máj. 21. 1839

Tekintetes Tudos Társaság!

RECTORIUS AKADEMIA
BUDAPESTI
V. AKADEMIA-UTCA 9.

Nagyméltóságú Elnökünk Ö. Excellenciája által a sokoncki és kisbéri könyvtárak átvételére felhatalmaztatván is elidőztetvén, amant aprilis 7-14ig, ezt május 8. és Gien vettem által; és az első, harminckét nagy ládában aprilis 27. meg is érkezett, a kisbéri tizennégyben jelenné várom.

Hötelességemmel tartom a Tek. Társaságnak mind kettőnek mindenletésöl addig is, míg azok összerakva is leltározva lehetnek, rövid jelentést tenni.

A sokoncki gyűjtemény a következő tudományokra terjed ki, a kijelölt osztályok szerint:

1. Hittudomány. Név szerint bibliák, egyházi atyák, szónokok története; dogmatica, ethica; liturgica, pastoralis theologia; imádságos könyvek.

2. Történelmi tudomány. név szerint magyar, római és újabb nemzeti hívt. közigazg.

3. Országstudomány. pénzügy, közigazgatás, kereskedelem. Ezen osztály a gazdagabbak közé tartozik; hívt. a múlt XVIII. század történeteit felvilágosító political pamphletet igen nagy káma találtatik.

4. Philosophia, természetjog, természetvallás, ethica; számos havi és éves leveles ügyet illető munka.

5. Természeti tudományok; itt a természet-, vegy-, állomány- és bányászstudomány gazdagon van ellátva, némileg a természetleírás is; felette gazdag a gazdaságtudomány osztálya; több ezer kötet.

6. Műtan; minden ágai. felette gazdag osztály hívt. a monographiákban - több ezer kötet.

7. Mechanikai tudományok; itt a mechanica, polgári és vízipítés, hajózás gazdag osztályok.

act. 6/1
1839

8. Haditudományok.

9. Történettudomány, kivált kőép és újkor, magyar és egyházi történet; valamint a liter. története, és a segéd tudományokra is.

10. Ország- és népismeret, helyírás, utatérkép, abotérkép, gardag osztály.

11. Felette levés, és mintegy elvétve csak az aestheticára, nyelvre, műveletre és classicai literatúrára. Annál több

12. Vegyesek, encyclopediai munkák és folyóiratok.

Hiánya a kötetnek, melyek közt igen sok apróság is, közelítőleges számolásom szerint 25 és 26 ezer kötet van; és meg kell vallanom, hogy becsé a számmal arányban nem áll; mert e könyvtár épen nincs rendszeresen gyűjtve. I. i. a mennyiben nyomába akadhatom eredetének, gr. Batthyányi Lajos Nádasz Lerdé art. ker. szer. er. előtt egy példával; és a régi nagy munkák folio és negyedrétesen többnyire ez időből vannak, és noha az általi verő már egy minden osztályokra terjedő könyvtárt látogatott át, a válogatás nem volt szigorú, és a fő és fontos munkákra semmi rendszeres tekintet. Utóbb, hosszabb pünnet után, gr. Batthyányi Livadár öregbítette annyira, hogy legalább két harmada az ő korából, t. i. a múlt század utolsó két tizedéből és a jelennek legelejéről való, és ezek fölép. gardafégi, műtári, vitépkészi, bányászati, helyírásai és politicalai tartalmúak: de itt is az elv és a rend hiányzik. Továbbá, noha a fők kötetű és lépes munkák nagy számmal vannak, de, fájdalom, igen jól kötött hiányos. Gondfágnál v. fényes alkali vonalánál fogva hadnálhatatlan felette levés.

De másfelül abban látom mégis becsét a gyűjteménynek, hogy a Magyarországot illető munkákat kivéve, legnagyobb részet eddig nem bírjuk; s név szerint a mult század' történeteit illető politicalai iratok, valamint a gazdasági és műtani monographiák egy igen teljes gyűjteményhez szolgálhatnak alapot.

A' kisbéri gyűjtemény, gróf Batthyányi József' szerzeménye 2660 kötetből áll, melyek között 132 folio, 255 negyedrésű, 1112 nyolcad-, 480 kisebb résű, s 21. kézirati kötet, majd mind diszesen kötve, föléletes és szigben, hiányos felette leveis. Főosztályai francia és német litteratura, historia, utazások és encyclopaedia. Hasonlókép nem rendszeres gyűjtemény, de igen sok jeles és nagy munkákkal. Ennek betűrendű rövid tart. jegyzékét, mint az a felajánló gróf' önközegein készült, kéremcsém van ide mellékelni.

Ezeknek jelentése után jószágesnek tartom könyvtárunk' illy tetemes öregedése által változott állapotjához képest, a' felállításra néve a' követkerőbre függesztetni a' Tek. Társaság' figyelmét.

Am' eddig már valószággal a' társaság' kezeltetése s szabad rendelkezése alatt levő könyvtár, mely áll 1) A' társaság' költségein 1831 óta vásárolt könyvekből; 2) az az-óta éventént beüldött ajándékokból; 3) A' nm. gr. Elnök ir' által vásárolt Fresenius' hagyományabeli könyvekből; 4) a' mélt. gróf. Teleki-család által 1831. óta folyvást járatott folyóiratok s vásárolt könyvekből; 5) a' Maróczybányi divus' ajándékából; 6) a' Horvát Endre' hagyományából; 7) a' nm. helytartóság' utján jároni kezdett belföldi nyomtatványokból; 8) a' gróf Batthyányi József' rokonokir' - és 9) a' gr. Batthyányi Kármel' kisbéri könyvtárából; - kéremcsém után

isélve, mintegy harminket öt ezerre megyen, s a' Hatvani-
hátkban liberált állásnak legalább 5 1/2 probáját
foglalandja el, u. m. a' bal oldali sáros vagyis olvasó
probát, a' bejárót, a' 3° és 4° vagyis két lövész, az ötödik
probát egészen s a' hatodik vagyis jobb oldalról levő
sárosprobát foglalandja el. Úgyesen állván e' probák, s a'
szerrények leigítése is folyvást haladván: másfelül a'
rohonszi könyvekkel rakott 3° láda a' hat' udvarában
esőnek és napnak li levén téve, mellőzkvén azt, hogy a'
maholnap érkező 14 kisebb ládának az udvarban sem
lepen hegye: bátor vagyos a' S. Lászlófaló, az öttei-
rás, elülönökös, forrás és felállításnak egy oldalról
lehető, mássól frűdséges voltára, de végre aron körül,
mennyre is aláratosan figyelmetti tenni, hogy ha két.
között fogalom által a' felállítás jövő tél' végeig
eszközölhetetné, s így e' könyvtár, mely bőségre már
is felülmúlja a' nemk. múzeumét: tavasznál meg
is nyitthatné, egy új pont támadna, mellyen társa-
lagunk a' közönséggel hasznos érintkezésbe jöne.

Eddigi tapasztalása szerint Athlitz aron
reményiséget meri kifejezni, hogy ha a' két sendes
írás minden egyéb dolgaitól fenmaradó ideje e'
munkára fordíthatné, s megengedhetné, hogy valami
kissé melléddijjal a' fokottnál hűtamosb mun-
dálkodásra ébresztessék, e' mellett még két írás
havi díj mellett alkalmastatné: a' felállítás jövő
tavaszig, vagyis legkefőbb majus' szejg eszközöl-
sethetné.

Ha a' Lek. Lászlófaló nagybecsü birodalmaival
meg

megőrvendertetni kegyes lenne, örömmel ajánlanám
az egész felügyelési és az alkotandó szabályok perint
teendő elrendelési munkáira csekély költségátomat
minden díj nélkül: persenesének tart ~~hív~~ván maga-
mat, ha a Lek. Társaság' annyi kegyese forrás
vüli munka által is, némileg méltóvá tehetné.

Ki fogott mély tisztelettel vagyok

A' Lekintetes Társaságnak

Pest, majus' 20. 1839.

aláíratos polgája
Pheleffrey

Vetkény Mihály Érdikén
1899.

61
1839

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.